

PARLAMENTNÍ
INSTITUT

EVROPSKÁ UNIE A POLITIKA ROZŠÍŘENÍ

(Vztah k Islandu, Turecku
a zemím západního Balkánu)

HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU

(Aktivity v oblasti Společné zahraniční a bezpečnostní
politiky a vnějších vztahů EU)

DOKUMENTY SZBP EU

(Výběr dokumentů z databáze Rady EU)

Martin Kuta, Jakub Kohút

POSLANECKÁ
SNĚMOVNA
PARLAMENTU
ČESKÉ REPUBLIKY

Obsah

<i>EVROPSKÁ UNIE A POLITIKA ROZŠÍŘENÍ.....</i>	<i>3</i>
<i>BOSNA A HERCEGOVINA: REAKCE NA REFORMNÍ PLÁN.....</i>	<i>3</i>
<i>HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU.....</i>	<i>4</i>
<i>LIBYE: NOVÉ KOLO VYJEDNÁVÁNÍ.....</i>	<i>4</i>
<i>JIŽNÍ SÚDÁN.....</i>	<i>5</i>
<i>SITUACE NA VÝCHODNÍ UKRAJINĚ.....</i>	<i>5</i>
<i>MISE PRO VOLBY V NIGÉRII.....</i>	<i>8</i>
<i>PORADNÍ MISE VE STŘEDOAFRICKÉ REPUBLICE.....</i>	<i>9</i>
<i>TUNISKO: PREZIDENTSKÉ VOLBY.....</i>	<i>10</i>
<i>DOKUMENTY SZBP EU.....</i>	<i>11</i>

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

EVROPSKÁ UNIE A POLITIKA ROZŠÍŘENÍ

(Vztah k Islandu, Turecku a zemím západního Balkánu)

BOSNA A HERCEGOVINA: REAKCE NA REFORMNÍ PLÁN

Pozadí

Po parlamentních volbách v říjnu 2014 přišlo mezinárodní společenství v čele s Německem a Spojeným královstvím s návrhem reformního plánu pro Bosnu a Hercegovinu. Záhy se tento reformní plán stal oficiální pozicí EU vůči zemi¹. Na začátku ledna letošního roku panovaly mezi bosensko-hercegovinskými politickými stranami neshody o konkretizaci dalších reformních kroků. Zatímco politici na centrální úrovni a bosenští politici považovali přijetí deklarace s reformním plánem za snadný krok, zástupci Republiky srbské namítali, že reformní plán nesmí ohrozit její autonomii². Zemi v polovině ledna navštívili německý ministr zahraničí Frank-Walter Steinmeier a britský ministr zahraničí Phillip Hammond³.

Aktuálně

Prezident Republiky srbské Milorad Dodik připravuje vlastní program, protože se domníval, že prezídium federace překročilo svoje pravomoci navržením vlastního plánu⁴. Na podobě nového reformního programu by se podle Dodika měla podílet také vláda Federace⁵. Sestavení vlády Federace Bosny a Hercegoviny blokovala srbská politická reprezentace, která nedokázala vybrat ze svého středu zástupce na viceprezidenta Federace⁶.

Na konci ledna prezídium federace souhlasilo a podepsalo novou verzi společného reformního plánu. Oproti původní verzi se liší tím, že daleko větší prostor v provádění reformu je věnován také jednotlivým entitám, což byl předchozí požadavek Republiky srbské. Jednotlivé entity si tak udrží vliv na dění v celém státě. Prezident Republiky srbské Milorad Dodik prohlásil, že vláda připraví vlastní reformní program pro Republiku srbskou⁷.

Ihned po schválení reformního plánu Parlamentním shromážděním nechá EU vstoupit v platnost stabilizační a asociační dohodu.

Rada EU pro zahraniční věci jmenovala dne 19. ledna nového vedoucího delegace EU a zvláštního zástupce EU v Bosně a Hercegovině. Stal se jím Lars-Gunnar Wigemark⁸. Schválení reformního plánu ESVČ s ohledem na perspektivu členství země v EU přivítala v prohlášení 29. ledna⁹.

---

¹ Vybraná témata 1/2015 Všeobecné volby v Bosně a Hercegovině, říjen 2014. Dostupný z WWW: <http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=103246>.

² Balkaninsight.com: Bosnian Leaders Ponder New EU Declaration, 19. 1. 2015, [ZDE](#).

³ Balkaninsight.com: German, UK, Ministers Push Bosnia Reform Plan, 14. 1. 2015, [ZDE](#).

⁴ Balkaninsight.com: Bosnia Leaders Urged to Grasp Unique EU Offer, 16. 1. 2015, [ZDE](#).

⁵ Balkaninsight.com: Bosnian Serbs Mull 'Reply' to EU Reform Plan, 29. 1. 2015, [ZDE](#).

⁶ Balkaninsight.com: EU Presses Bosnian Leaders to Form Govts, 21. 1. 2015, [ZDE](#).

⁷ Balkaninsight.com: Bosnia Presidency Seals EU Reform Declaration, 30. 1. 2015, [ZDE](#).

⁸ Rada EU: New Head of EU Delegation/EUSR to Bosnia and Herzegovina appointed, 19. 1. 2015, [ZDE](#).

⁹ ESVČ: Statement by the Spokesperson on the announcement of an agreement by the BiH Presidency on the Written Commitment, 29. 1. 2015, [ZDE](#).

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU

(Aktivity v oblasti Společné zahraniční a bezpečnostní politiky
a vnějších vztahů EU)

LIBYE: NOVÉ KOLO VYJEDNÁVÁNÍ

Popis problematiky

Vývoj v Libyi v roce 2014 označovaly mnohé komentáře jako přehlížený konflikt. Parlamentní volby v červnu 2014, které měly přinést normalizaci situace v zemi, přinesly ve svém důsledku další zhoršení situace, která hraničila s občanskou válkou¹⁰. Situaci v zemi zkomplikovalo také listopadové rozhodnutí libyjského Nejvyššího soudu, který zrušil plán reform (obsažený v ústavní deklaraci¹¹), v souladu s nímž proběhly loňské parlamentní volby. Tím parlamentní volby ztratily legitimitu¹².

Zemí zmítají střety armády, která se postavila za nově zvolenou a mezinárodně uznanou Sněmovnu reprezentantů v Tobruku, s islamistickými povstanci, kteří ovládají Všeobecný národní kongres v Tripolisu. Navíc existují náznaky, že se na straně oficiální vlády do bojů zapojilo egyptské letectvo¹³. Egypt a Spojené arabské emiráty udržují dobré vztahy s oficiální libyjskou vládou¹⁴. Na jejich stranu se přidala také Saúdská Arábie. Postoj tří vlivných arabských zemí pramení především z blízkosti libyjských islamistů a Muslimského bratrstva, které se snaží podrýt státní zřízení ve všech zmíněných státech (viz dále usnesení Evropského parlamentu)¹⁵.

OSN oznámila, že zneprátelené libyjské strany souhlasily s dalším politickým dialogem, ačkoli nebylo přesně specifikováno, kteří aktéři se plánovaného jednání v Ženevě zúčastní. Nové kolo rozhovorů bylo domluveno po intenzivních konzultacích se zvláštním zmocněncem OSN Bernardinem Leónem. „Primárním cílem tohoto politického dialogu je shodnout se na jednotné vládě, která bude mít širokou podporu veřejnosti a zajistí stabilní prostředí pro vytvoření nové definitivní ústavy,“ uvedla Podpůrná mise OSN v Libyi. Předchozí pokusy OSN o zprostředkování rozhovorů ztroskotaly kvůli neshodě na účastnících vyjednávání¹⁶. Podle některých komentářů může politické jednání přivést zemi k její federalizaci¹⁷.

Jednání v institucích EU

K vývoji v Libyi vydala svoje stanovisko vysoká představitelka Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku Federica Mogheriniová¹⁸. Výsledek návštěvy zvláštního zmocněnce OSN Bernardina Leóna v Libyi označila za povzbudivý. Plánované zasedání v Ženevě, které se má konat v druhé polovině ledna, je podle ní unikátní příležitostí přivést všechny klíčové strany

¹⁰ Viz Přehled SZBP říjen 2014, [ZDE](#).

¹¹ Libyjská ústavní deklarace byla přijata v roce 2011. Dokument měl poskytnout rámec pro přechod k demokracii a konání parlamentních voleb, jejichž dohled měl být svěřen OSN. Libye se touto deklarací postavila vedle Egyptu a Tuniska, které také přijaly obdobné texty v době tzv. arabského jara. Deklarace obsahuje dále široký výčet lidských práv.

openDemocracy.net: Libya's interim constitution: an assessment, 5. 10. 2011, [ZDE](#).

¹² ECFR.eu: Libya: the four things that matter more than recognition, 13. 11. 2014, [ZDE](#).

¹³ Middleeasteye.net: UN announce new round of Libyan political dialogue, 10. 1. 2015, [ZDE](#).

¹⁴ Middleeasteye.net: UN announce new round of Libyan political dialogue, 10. 1. 2015, [ZDE](#).

¹⁵ Middleeasteye.net: Few options for fixing Libya: analysts, 6. 1. 2015, [ZDE](#).

¹⁶ Middleeasteye.net: UN announce new round of Libyan political dialogue, 10. 1. 2015, [ZDE](#).

¹⁷ Middleeasteye.net: Few options for fixing Libya: analysts, 6. 1. 2015, [ZDE](#).

¹⁸ ESVČ: Statement by the High Representative Vice-President Federica Mogherini on the latest developments in Libya, 10. 1. 2015, [ZDE](#).

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

k jednacímu stolu a najít mírové řešení. Šance vyjednat příměří a najít politické řešení by neměla být promarněna. EU ocenila Leónovu kyvadlovou diplomacii, ale zároveň upozornila, že plánované setkání představuje „poslední šanci“ ukončit krizi. EU tyto aktivity plně podporuje.

Situaci v zemi se zabývalo také plenární zasedání Evropského parlamentu. V usnesení¹⁹ poslanci zdůraznili, že nestabilita vede k nárůstu vlivu radikálních hnutí v zemi. Příkladem může být vzrůstající vliv Islámského státu a organizace al-Kajda. I přes rozhodnutí Nejvyššího soudu poslanci uvedli, že Sněmovnu reprezentantů v Tobruku považují za legitimní sbor. Poslanci dále vyzvali, aby strany konfliktu respektovaly nezávislost některých státních institucí (centrální banka, Národní ropná korporace). EU by podle usnesení měla poskytovat finanční pomoc Tunisku, kam uprchl 1,5 milionu Libyjců před boji v zemi. Ropné společnosti by se měly zříct obchodování s libyjskou ropou, aby tak přímo nebo nepřímo nepřispívaly k financování vojenských operací v zemi.

JIŽNÍ SÚDÁN

Popis problematiky

Jižní Súdán je podle nevládního think-tanku Fund for Peace nejohroženější zemí současného světa. Země trpí především v oblasti vnitřní migrace, uprchlictví a etnického násilí²⁰. Jednání mezi vládou prezidenta Salva Kiira a povstaleckými jednotkami bývalého viceprezidenta Rieka Machara zprostředkovává Mezivládní agentura pro rozvoj (International Authority on Development, IGAD), mezinárodní organizace sedmi východoafrických států. S ohledem na dříve uvalené sankce ze strany mezinárodního společenství jsou obě zneprátelené strany ochotné zasednout k jednání. Určitým tlakem na znesvářené strany je také humanitární situace. Rýsuje se tedy dohoda, podle které by došlo k rozdělení kompetencí mezi oba představitele a vytvoření pozice ministerského předsedy²¹.

Zároveň na začátku ledna došlo k dalším střetům mezi povstalcí a provládními jednotkami²². Monitorovací a ověřovací mise IGAD má za úkol střety vyšetřit.

Jednání v institucích EU

Ve společném prohlášení delegace EU a dalších států v zemi zástupci evropských a asijských států odmítli násilné řešení konfliktu²³. V prohlášení zástupci dále uvedli, že očekávají zprávu monitorovací a ověřovací mise IGAD, která by měla objasnit, která strana porušila dohodu o ukončení palby jako první.

SITUACE NA VÝCHODNÍ UKRAJINĚ

Popis problematiky

V první polovině ledna došlo k prudkému zhoršení situace na Ukrajině v Doněcké oblasti. Jak ukrajinská armáda, tak i povstalecké jednotky se pokoušely o získání nadvlády nad doněckým

¹⁹ Evropský parlament: European Parliament resolution of 15 January 2015 on the situation in Libya, 15. 1. 2015, [ZDE](#).

²⁰ FFP.stateindex.org: Fragile state index 2014, [ZDE](#).

²¹ Nytimes.com: Sanctions for Peace in South Sudan, 7. 1. 2015, [ZDE](#).

²² Reuters.com: At least six die in South Sudan fighting: rebels, 4. 1. 2015, [ZDE](#).

²³ ESVČ: Local Joint Statement on Violence in Nassir, South Sudan, 9. 1. 2015, [ZDE](#).

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

letištěm. Vedoucí monitorovací mise Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE) Ertugrul Apakan vyzval všechny strany, aby ukončily násilí²⁴.

Druhá polovina ledna byla na východní Ukrajině ve znamení zostření bojů. Vojenské jednotky proruských separatistů vedly tyto útoky směrem na severozápad a snažily se rozšířit kontrolované území. Nově se boje rozšířily na pobřeží Azovského moře, když separatisté zaútočily na město Mariupol.

Až na samém konci ledna se sešla kontaktní skupina Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE), Ukrajiny a Ruska za účelem sjednání konkrétních opatření k zajištění klidu zbraní podle Minské dohody ze září loňského roku²⁵.

Dne 27. ledna přijala ukrajinská Nejvyšší rada usnesení, podle něhož je Rusko agresorem na východě Ukrajiny a separatisty z Doněcké a Luhanské oblasti označila za teroristy²⁶.

Podle vysokého komisaře OSN pro uprchlíky se v současnosti na Ukrajině nachází téměř jeden milion vnitřních uprchlíků. Dalších téměř 600 tisíc uprchlíků se uchýlilo do okolních států – Rusko, Bělorusko, Moldavsko, Polsko, Maďarsko a Rumunsko. Zostření bojů v posledních týdnech vyvolalo jak organizovanou, tak i spontánní uprchlickou vlnu. Právě neorganizovaní uprchlíci často opouštějí svoje domovy bez dostatečného vybavení k přežití v současném ročním období. OSN vyzvala k respektování humanitárního práva²⁷.

Jednání v institucích EU

Evropská komise 8. ledna navrhla poskytnutí další makrofinanční asistence zemi ve výši 1,8 miliardy eur v podobě střednědobé půjčky²⁸. Finanční prostředky by měly být využity na zlepšení platební bilance a zahájení a pokračování dalších nutných ekonomických a politických reforem. Komise klade důraz na provádění reforem v oblasti energetiky, bankovníctví a makroekonomického řízení. Další oblasti jsou transparence a reforma soudnictví a boj proti korupci.

Obnovení bojů na východní Ukrajině v první polovině ledna odsoudila také vysoká představitelka Mogheriniová²⁹.

Evropský parlament se situací na Ukrajině zabýval 14. ledna³⁰. V debatě zazněla kritika ze strany Evropské strany lidové (PPE, poslanec Jacek Saryusz-Wolski), že se EU dostatečně nevěnuje humanitární pomoci ukrajinským civilistům. Poslanci dále vyzvali, aby EU prostřednictvím ESVČ připravila změnu strategického postoje vůči Rusku. Ze strany poslanců Evropské sjednocené levice/Severské zelené levice (GUE/NGL) zaznívaly názory, aby EU a mezinárodní společenství do situace na Ukrajině nezasahovalo a nepodporovalo oficiální ukrajinskou vládu a naopak se zaměřilo na humanitární pomoc. Frakce Evropských konzervativců a reformistů zdůraznila, že se EU nemůže věnovat vnitřním reformám Ukrajiny. Vysoká představitelka

²⁴ OSCE.org: OSCE Chief Monitor in Ukraine calls upon all sides to exercise maximum restraint in eastern Ukraine, 13. 1. 2015, [ZDE](#).

²⁵ OSCE.org: Statement by the Trilateral Contact Group, 30. 1. 2015, [ZDE](#).

²⁶ Rada.gov.ua: Extraordinary plenary meeting, 27. 1. 2015, [ZDE](#).

²⁷ UNHCR.org: Ukraine internal displacement nears 1 million as fighting escalates in Donetsk region, 6. 2. 2015, [ZDE](#).

²⁸ Evropská komise: EU-Ukraine: Commission proposes further €1.8 billion in macro-financial assistance, 8. 1. 2015, [ZDE](#).

²⁹ ESVČ: Statement by the Spokesperson on the death of civilians in eastern Ukraine, 13. 1. 2015, [ZDE](#).

³⁰ Evropský parlament: Situation in Ukraine (debate), 14. 1. 2015, [ZDE](#).

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

Mogheriniová uvedla, že již došlo k zahájení spolupráce na nejvyšší úrovni (v prosinci proběhlo první setkání asociačního výboru EU-Ukrajina³¹).

V přijatém usnesení poslanci uvedli, že by byla prospěšná užší spolupráce EU se Spojenými státy v otázce asistence Ukrajině. Dále také uvedli, že v červnu 2014 byl zrušen zákaz Rady EU dovážet do země zbraně, a proto poslanci vyzvali členské státy, aby individuálně pomohly ukrajinské vládě zvyšovat obranné kapacity³².

V souvislosti s útokem na autobusovou zastávku v Doněcku vydala 23. ledna ESVČ prohlášení o nutnosti deeskalovat situaci na východě Ukrajiny³³. Rusko by se mělo chopit možnosti působit na separatisty a zajistit klid zbraní. Principy humanitárního práva včetně nakládání se zajatci musí být dodržovány. Bez prodlení mají být staženy těžké zbraně z oblasti. O den později vydala vysoká představitelka Mogheriniová prohlášení o útoku separatistů na Mariupol³⁴. V tomto prohlášení Mogheriniová uvedla, že se jedná o ofenzivu Ruskem podporovaných separatistů, která vede k eskalaci v otevřený konflikt, což by mělo za následek další zhoršení vztahů mezi Ruskem a EU.

Dne 29. ledna se sešla Rada EU pro zahraniční věci, která se děním na Ukrajině zabývala³⁵. Rada souhlasila s rozšířením omezujících opatření na konkrétní osoby a společnosti, které ohrožují ukrajinskou svrchovanost a územní celistvost. Ministři dále uvítali aktivity OBSE. Ukrajinská vláda by se měla co nejdříve obrátit na Mezinárodní soudní tribunál za účelem prošetření zločinů proti lidskosti v posledním roce. Vláda by rovněž měla zahájit nutné politické a ekonomické reformy za účelem celkové modernizace země. V této souvislosti Rada uvítala rozhodnutí Evropské komise poskytnout Ukrajině makrofinanční pomoc nutnou k provádění zmíněných reforem. Rada se vyjádřila také k dění na Krymu, kde na konci ledna došlo k násilnému vniknutí představitelů ruských bezpečnostních složek do prostor krymsko-tatarské televize ATR³⁶. V neposlední řadě Rada zmínila vážnou humanitární situaci na východě Ukrajiny. Po tomto setkání vysoká představitelka Mogheriniová uvedla, že je potřeba zvýšit diplomatický tlak na separatisty a Rusko, aby byly ukončeny boje³⁷.

Přehodnocení vztahů s Ruskem

V souvislosti s děním na Ukrajině se Rada EU pro zahraniční věci 19. ledna zabývala rozvojem vztahů EU k Rusku. Současný relativně rezervovaný postoj může EU změnit až ve chvíli, kdy Rusko začne plnit své závazky plynoucí z Minské dohody a začne vyvíjet tlak na separatisty, aby

---

³¹ Na tomto setkání byl stanoven harmonogram reformních prací v zemi. Ukrajina mimo jiné podepsala dohodu s Evropskou bankou pro obnovu a rozvoj za účelem rekonstrukce plynovodu Urengoy-Užhorod. Evropská komise: Joint Press Release following the first Association Council meeting between the European Union and Ukraine, 15. 12. 2014, [ZDE](#).

³² Evropský parlament: Usnesení Evropského parlamentu ze dne 15. ledna 2015 o situaci na Ukrajině, 15. 1. 2015, [ZDE](#).

³³ ESVČ: Statement by the Spokesperson on the latest developments regarding the situation in Eastern Ukraine, 23. 1. 2015, [ZDE](#).

³⁴ ESVČ: Statement by High Representative/Vice-President Federica Mogherini on the attack on Mariupol, 24. 1. 2015, [ZDE](#).

³⁵ Rada EU: Council conclusions on Ukraine, 29. 1. 2015, [ZDE](#).

³⁶ Reuters.com: Russia raids Tatar TV in Crimea, drawing OSCE criticism, 26. 1. 2015, [ZDE](#).

³⁷ ESVČ: Remarks by High Representative/Vice-President Federica Mogherini following the extraordinary Foreign Affairs Council on Ukraine, 29. 1. 2015, [ZDE](#).

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

se zřekly násilného řešení konfliktu³⁸. Evropská služba vnější činnosti připravila materiál³⁹, který mají projednat ministři zahraniční a Evropská rada na svém březnovém zasedání⁴⁰.

Podle dokumentu ESVČ se EU má snažit aktivně spolupracovat s Ruskem v blízkém sousedství v krátkém a střednědobém horizontu za předpokladu, že se podaří naplnit ustanovení Minské dohody. ESVČ si je rovněž vědoma toho, že současné sankce vůči Rusku jsou rozděleny do dvou skupin. Do první skupiny patří ty sankce, které EU přijala v souvislosti s anexí Krymu a jejichž platnost bude zachována po dobu anexe poloostrova. Druhou skupinu tvoří sankce v souvislosti s děním na východní Ukrajině, které lze odstranit ve chvíli, kdy ruská strana dostojí svých závazků podle Minské dohody. ESVČ v dokumentu dále vyjmenovala možné body, na kterých se EU a Rusko již v současné době shodnou a které pro svou důležitost vyžadují okamžité řešení (formální kontakty EU-Rusko, zapojení Ruska do vysvětlování vlivu asociační dohody EU-Ukrajina, transfer technologií a investic, energetická a dopravní politika). Z hlediska EU jsou klíčové tři oblasti spolupráce s Ruskem – mezinárodní vztahy (především ve vztahu k dění na Blízkém východě a v severní Africe a severokorejskému jadernému programu), obchodu a sektorové spolupráci (energetika, klimatické změny, vízová spolupráce).

Názory na materiál se rozcházejí⁴¹. Podle některých komentářů se jedná o materiál, který vztahy EU-Rusko navrácí do doby před válkou na východní Ukrajině. Takové hodnocení ovšem nebere v potaz, že v dokumentu je zdůrazněno naplnění Minské dohody. Jiné komentáře však namítají, že dokument dostatečně nereflektuje ruské vnitropolitické faktory, které se promítají do zahraniční politiky. Oblasti spolupráce Ruska s EU se podle kritiků neopírají o reálné základy, není totiž jasné, jestli tyto oblasti spolupráce skutečně patří mezi priority ruské zahraniční politiky. Předpoklady, z nichž dokument vychází, neberou vůbec v potaz současné geopolitické a ideové zájmy Ruska.

MISE PRO VOLBY V NIGÉRII

Popis problematiky

Islámský radikalismus se rozšiřuje dále do subsaharské Afriky. Organizace Boko Haram operuje v oblasti severní Nigérie a ovlivňuje výrazně také situaci v Nigéru. Organizace se po vzoru Islámského státu snaží o vyhlášení chalífátu⁴². V polovině ledna zveřejnila Amnesty International (AI) zprávu, podle níž na severovýchodě země probíhá vyhlazování vesnic radikálními ozbrojenci⁴³. Podle zprávy AI ozbrojenci vyhlazovali ty vesnice, které podle nich spolupracovaly s vládními jednotkami. O vlastní organizaci Boko Haram neexistuje příliš informací. Hnutí neusiluje o žádnou jednotnou strukturu velení, což znesnadňuje jakékoli snahy o její potlačení⁴⁴.

V zemi jsou na 14. února naplánovány prezidentské a parlamentní volby. Hlavními rivaly jsou současný prezident Goodluck Jonathan za Lidovou demokratickou stranu (People's Democratic Party, PDP) a Muhammad Buhari za Pokrokovou stranu (All Progressives Congress, APC).

³⁸ Rada EU: Outcome of the Council Meeting, 19. 1. 2015, [ZDE](#).

³⁹ Materiál dostupný [blogs.ft.com](#): Issues Paper on relations with Russia – Foreign Affairs Council on 19 January 2015, [ZDE](#).

⁴⁰ ESVČ: Remarks by High Representative/Vice-President Federica Mogherini at the press conference after the Foreign Affairs Council, 19. 1. 2015, [ZDE](#).

⁴¹ Kritické zhodnocení materiálu viz ECFR.eu: Liik, Kadri: The real problem with Mogherini's Russia paper, 20. 1. 2015, [ZDE](#).

⁴² Přehled SZBP říjen 2014, [ZDE](#).

⁴³ Řádění v oblasti severovýchodonigerijského města Mairuguri je považováno za nejhorší od vzestupu Boko Haram v loňském roce.

Amnesty.org: Nigeria: Satellite images show horrific scale of Boko Haram attack on Baga, 15. 1. 2015, [ZDE](#).

⁴⁴ CFR.org: Musings About Nigeria's Boko Haram and Maiduguri, 30. 1. 2015, [ZDE](#).

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

Volby se nesou ve znamení násilností na severovýchodě země. Dvě hlavní politické strany reprezentují odlišné regiony a jejich neschopnost shodnout se na budoucí vládě a rozdělení moci v zemi by mohla Nigérii uvrhnout do politické nestability⁴⁵. Strany spojuje společný postoj vůči Boko Haram.

Jednání v institucích EU

Na základě žádosti ze strany nigerijských úřadů vyslala EU do země volební pozorovatelskou misi⁴⁶. Mise zahájila činnost na začátku ledna, kdy do země odcestovala skupina osmi volebních analytiků. Mise bude v zemi působit až do skončení volebního procesu. To se očekává až v březnu, protože v druhé polovině února proběhnou ještě volby do zastupitelských orgánů jednotlivých provincií.

Situaci v zemi se také zabýval na svém plenárním zasedání Evropský parlament (EP) 14. ledna. Vysoká představitelka pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku Federica Mogheriniová uvedla, že Boko Haram je regionální hrozbou, protože dochází k nárůstu útoků v sousedním Kamerunu. Nigérie se potýká s 1,5 milionem vnitřních uprchlíků a další se nacházejí v sousedních státech. EU se v současnosti podílí na financování humanitárních projektů v zemi a činnosti kanceláře nigerijské bezpečnostní rady.

V diskuzi zazněla nutnost podpory politických elit v subsaharské Africe v boji s džihádisty. EU by měla podporovat regionální spolupráci; podobně by také měly vyspělé státy podporovat své bývalé kolonie, spolupracovat s nimi v otázce bezpečnosti a boje proti terorismu. EU by se však měla vyvarovat přímého angažmá (James Carver, Evropští konzervativci a reformisté, ECR). Mezinárodní společenství by se mělo zaměřit na podporu vnitřní soudržnosti Nigérie. Soudržnosti lze dosáhnout znovuzavedením rotačního prezidenství a střídáním hlavy státu mezi politickým severem a jihem země. Dění v zemi se přímo dotýká EU, protože konflikt vyvolal vlnu běženců do Evropy.

Hlasování o usnesení se chystá na únorovém zasedání EP.

PORADNÍ MISE VE STŘEDOAFRICKÉ REPUBLICCE

Popis problematiky

Středoafriická republika prošla v roce 2013 občanskou válkou, kdy valnou část území kontrolovalo muslimské uskupení Séléka. Zásahem mezinárodního společenství se povedlo zachránit zhroucený stát⁴⁷. V zemi by měly proběhnout v letošním roce prezidentské a parlamentní volby a ústavní referendum. K organizaci voleb a referenda přispěje Rozvojový program OSN (UNDP)⁴⁸. V zemi působí od září 2014 mírotvorná mise OSN MINUSCA a mise SBOP EUFOR RCA, která zajišťuje bezpečnost v hlavním městě Bangui.

Mezinárodní nevládní organizace upozorňují na to, že jak mise MINUSCA, tak i přechodná vláda se věnují pouze situaci v hlavním městě Bangui a okolí. Občanské nepokoje zmítají venkovskými oblastmi na západě a ve středu země⁴⁹.

⁴⁵ Crisisgroup.org: Nigeria's Dangerous 2015 Elections: Limiting the Violence, 21. 11. 2014, [ZDE](#).

⁴⁶ ESVČ: EU deploys Election Observation Mission in Nigeria, 22. 1. 2015, [ZDE](#).

⁴⁷ Viz Přehled SZBP červenec 2014, [ZDE](#) a Přehled SZBP říjen 2014, [ZDE](#).

⁴⁸ UNDP.org: UNDP to support Central African Republic elections in 2015, 12. 12. 2014, [ZDE](#).

⁴⁹ Crisisgroup.org: The Central African Republic's Hidden Conflict, 12. 12. 2014, [ZDE](#).

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

Jednání v institucích EU

Rada EU pro zahraniční věci rozhodla 19. ledna o zřízení vojenské poradní mise ve Středoafričské republice (EU Military Advisory Mission, EUMAM RCA)⁵⁰. Poradní mise má za cíl poskytnout asistenci při provádění reformy bezpečnostního sektoru, řízení vojenských jednotek a vytváření tréninkových programů pro příslušníky ozbrojených sil. Činnost mise bude koordinována společně s misí EUFOR RCA. Mise má prozatím stanovenou dobu působení na 12 měsíců, ústředím mise je hlavní město Bangui, velitelem mise se stal Dominique Laugel. Rozpočet mise je odhadován na 7,9 milionů eur.

TUNISKO: PREZIDENTSKÉ VOLBY

Popis problematiky

Prosincové prezidentské volby v Tunisku byly obecně přivítány jako mezník v arabském světě⁵¹. Volby totiž značily možnost pluralitního uspořádání v porevoluční době⁵². Výrazným problémem současného Tuniska je nábožensko-sekulární rozdělení společnosti, které neodpovídá voličským preferencím a národním zájmům, ale je výsledkem rychlého vzestupu islámské strany Ennahda v roce 2011⁵³. Komentáře upozorňují na nutnost zajistit ekonomický blahobyt pro nejzranitelnější obyvatele země, aby nedošlo k jejich radikalizaci.

V parlamentních volbách vyhrála strana Nidaa Tounes se ziskem 37,6 % a 86 mandáty, na druhém místě se umístila islámská strana Ennahda s 27,79 % a 69 mandáty⁵⁴. Vývoj zatím naznačuje zahrnutí obou stran do vznikající vlády⁵⁵. Prezidentem se stal sekularizovaný kandidát Beji Caid Essebsi ze strany Nidaa Tounes se ziskem 55,7 % hlasů a 31. prosince 2014 složil prezidentský slib⁵⁶.

Jednání v institucích EU

Rada EU pro zahraniční věci 19. ledna uvítala proběhlé prezidentské a parlamentní volby především s ohledem na jejich průběh a splnění standardy. Nově vznikající vláda by podle Rady měla zahájit ekonomické a politické reformy, které stály v pozadí revoluce v roce 2011. EU je podle Rady připravena dále spolupracovat se zemí a prohlubovat partnerství EU-Tunisko⁵⁷.

⁵⁰ Rada EU: EU establishes mission to advise armed forces in the Central African Republic, 19. 1. 2015, [ZDE](#).

⁵¹ Dworkin, Anthony: Tunisia's elections and the consolidation of democracy [ecfr.eu], 20. 10. 2014, [ZDE](#).

⁵² V lednu 2011 ze své funkce odstoupil dlouholetý prezident Zín Abidin bin Alí, který tak reagoval na masové protesty.

⁵³ ECFR.eu: Pushing for pluralism in Tunisia, 21. 7. 2014, [ZDE](#).

⁵⁴ Výsledky parlamentních voleb z 26. října 2014 viz Electionguide.org: Tunisia Parliamentary Election, 2014, [ZDE](#).

⁵⁵ Middleeasteye.net: Tunisia parliament endorses coalition government, 5. 2. 2015, [ZDE](#).

⁵⁶ Middleeasteye.net: Essebsi sworn in as Tunisia's president,

⁵⁷ Rada EU: Rada EU: Outcome of the Council Meeting, 19. 1. 2015, [ZDE](#).

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

DOKUMENTY SZBP EU

(Výběr dokumentů z databáze Rady EU)

Outline of the counter-terrorism strategy for Syria and Iraq, with particular focus on foreign fighters – [5369/15](#)

Datum: 16. 1. 2015

Typ dokumentu: přehled strategie

Obsah dokumentu: Strategie protiteroristického boje klade důraz především na včasnou prevenci a spolupráci se státy, odkud se teroristé rekrutují (podpora syrské umírněné opozice a spolupráce s ní, spolupráce s iráckými úřady, předcházení humanitárních krizí, spolupráce se třetími zeměmi, které jsou tranzitní pro rekrutující se teroristy). Právní stát a ochrana lidských práv jsou však nedotknutelné principy, na kterých EU na vlastním území funguje. EU a členské státy by měly zajistit, aby se do bojů v oblasti Blízkého východu nezapojovali další bojovníci ze zemí EU. Tím lze postupně omezovat hrozbu radikálních džihádistů v blízkém okolí. Po zkušenosti s Islámským státem se EU musí zaměřit na kontrolu internetu (omezování komunikace a propagace teroristických organizací). Zaměření se na komunikační technologie má rovněž umožnit včasně zaměřit, označit a následně zajistit nebezpečné osoby (chystající se vstoupit do teroristické organizace, či naopak se vracející z regionu). EU se má podílet na budování bezpečnostní infrastruktury a jednotek v zasažených oblastech, aby bylo možné s teroristickými organizacemi bojovat přímo v místě jejich vzniku.

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz